

Pikkujoet ja purot

Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor

Koodi: 3260

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, kehityssuunta vakaa

ALP suojelutaso suotuisa, kehityssuunta vakaa

Luonnehdinta

Luontotyyppiin luetaan havumetsävyöhykkeen puroja ja pieniä jokia. Tunturikoivikoiden ja puuttoman paljakan virtavedet taas luetaan 'tunturijokiin ja puroihin'. Pohjan laatu vaihtelee (turve, moreeni, kivikko, hiekka, savi). Valuma-alueen maa- ja kallioperäominaisuuksista riippuen vesi voi olla kirkasta, humuksista tai savista, ja veden ravinteisuus ja happamuus voivat vaihdella. Pikkupurot ja joet ranta-alueineen tarjoavat eliöstölle hyvin monenlaisia elinympäristöjä. Veden fysikaalis-kemialliset ominaisuudet, joki- ja purouoman rakenteelliset tekijät, kuten uoman leveys, kaltevuus, pohjan laatu sekä virtaamanopeus ja rantavyöhykkeen ominaisuudet vaikuttavat eliöyhteisöjen koostumukseen. Eliöstössä on muun muassa putkilokasveja, sammalia, leviä, vesihyönteisiä, kaloja ja nilviäisiä. Luontotyyppi on merkittävä muun muassa vaelluskalakannoille.

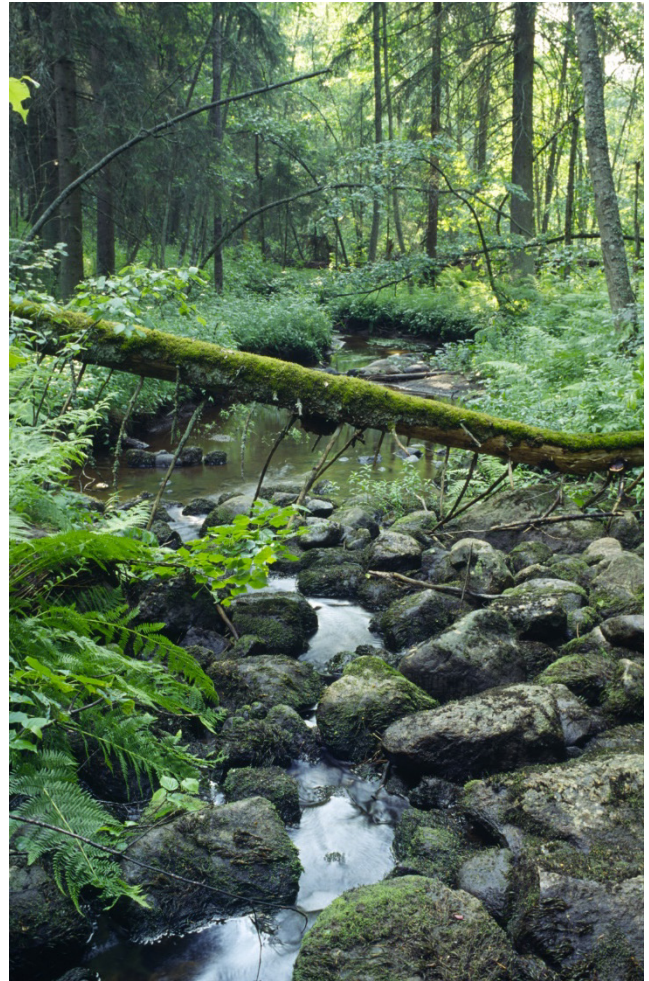
Luontotyyppin luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä tekijöitä ovat uoman rakenteellinen luonnontilaisuus (luontainen koski–suvantovuorottelu ja erilaisten elinympäristöjen esiintyminen, ei ojituksia, ruoppauksia tai vesirakenteita), rantavyöhykkeen luonnontilaisuus, luontainen virtaama ja sen vaihtelut, hyvä veden ja pohjan laatu (ei esimerkiksi liettymistä) sekä luontotyyppille luonteenomainen eliöstö.

Levinneisyys

Luontotyyppiä esiintyy lähes koko maassa lukuun ottamatta Lapin tunturikoivikko- ja paljakka-alueita.

Nykytila ja uhkatekijät

Luontotyyppin luonnontila on heikentynyt erityisesti maan etelä- ja keskiosissa, jossa täysin luonnontilaiseksi katsottavia esiintymiä tavataan vain latvavesistöissä lähinnä suojelualueilla. Osa esiintymistä on myös kokonaan tuhoutunut. Luonnontilan heikentymistä on tapahtunut myös pohjoisessa aina Metsä-Lappia myöten. Syitä ovat muun muassa metsätalouden ojitukset ja ranta-alueiden hakkuut, vesirakentaminen (perkaukset uittoa ja maankuivatusta varten, ruoppaukset, padot), säännöstely sekä maanviljelyn, metsätalouden, turpeenoton ja asutuksen ravinne-, kiintoaine- ja haitallisten aineiden kuormitus. Pienten jokien ja purojen patoaminen sekä välillisesti alempien jokiosuuksien patoaminen ja ylikastus ovat hävittäneet ja heikentäneet vaelluskalakantoja.

Ympäröivä maankäyttö uhkaa luontotyyppin tilaa edelleen, mutta ympäristö- ja metsälainsäädännön kehittyminen, vesiensuojelun tehostuminen ja kunnostustoiminnan lisääntyminen todennäköisesti parantavat luontotyyppin tilaa tulevaisuudessa.

Kuva: Jari Ilmonen